

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן / מה"ס 'כתב משה' ושה"ס, ירושלים

אבות פרק ד משנה 1

"רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות" - מאמר ב'

אבות (פ"ד מ"ז) רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכובד על א"י נמי בא ר' יוסי להזהיר לישראל שהיה מכובדים לומדי התורה ואלה הבריות וכל המחלל את התורה גופו מכובד על הבריות, ע"כ.

יאמרו בלבם אחר שהם אינם רוצחים ליהנות מטורתם אנחנו את **בספר מדרש שמואל** (שם הנה בז' זומא אמר ליל מ"א) איזהו מכובד נשנו הצלנו, לא כן העין כי צרכיהם לתת להם בדרך הלואה אם אינם המכבד את הבריות, כי לשבה שהוא מכובד גם הם יכבדו, ורבי רוצחים לשבתת גוףם מכובד ממכבים, ואחר יוסי אמר המכבד האמיתי הוא המכבד את התורה, כי בשבתת גוףם שהם מכובדים לומדי התורה לתורה עצמה הם מכובדים, ומלבד שכרים מכובד על הבריות, כי הני בבלאי טפשאי דהוו קיימי מקמי ספר תורה לעזה"ב יש להם שכר בעזה"ג וכ"ש היה גופם מכובד בין הבריות ועל ולא קיימי מקמי רבנן (עי' מכות כב ב). אמנים הבריות אשר יקרא בשם אותן שנותנים לבם על לומדי התורה בהם הם ניזונים ושולחים להם ברייתן כי השלימו את חקס מה שnbrאו המכבד את התורה יהיה מותנות בסתר, עליהם נאמר "אשר משכיל אל דל" (תהלים מא ב) לא גופו מכובד בעיניהם:

ואפשר עוד לומר כי השמיינו מיש שלמה המליך ע"ה "אם חכמת ישראל מוחה מהם ואח"כ נותנים, אלא הם מעצם נותנים אל לבם חכמת לך ולצת לבך תשאי" (משל ט ב), וזה כל המכבד את התורה ונותנים להם מותנות, ע"כ:

גופו מכובד וכו' כי אין המכבוד שמכובד את התורה מעלה ומוריד ואפשר לו מר שמקד זבר ר' יוסי בכאן שבא לחזק דברי ר' צדוק, וזה לTORAH כי היא עצמה כבודה בת מלך ולעצמו לדב ותועלתו עשה. כי לעפעמים האדם רצחה ליהנות מד"ת בגון למדוד עם תלמידים בשכר ואם לא וחל את התורה גופו מחולל על הבריות ולעצמו לבג' ובדג' לבוש, וחושב כי גדול כבוד הבריות כבודה במקומה מונח, אח"כ מצאתי לחסיד ז"ל שפירש בדברי: שדוחה את לא תעשה שבתורה (ברכות ט ב), וננהנה מד"ת ומחלל כבודה והר"י 'שושן ז' כתוב כי כוונות כל המכבד את התורה שיכיר בדעתו מפני כבוד גופו, וכן אמר ר' יוסי כי המכבד את התורה והוא רוצה ליעג' מעלהה ואת יקר תפארת גודלה מה יערכה זהב וזכוכית ויסבור בכבודה וליהנות ממנה, אלא רוצה לחולל כבוד גופו ורוצה להיות כי נקראת עוז של הקב"ה שנאמר "אתה וארון עוזך" (תהלים קל ב).

ואני הכותב שמעתי פירוש נאה על מעלת התורה שאמר הכתוב "ה' מושך עליו חוט של חסד ואפיו בהיותו נושא סבל גופו מכובד על מלך גאות לבש" (תהלים צג) ככלומר כאשר מלך בעולם בתחילת הבריות והשלתו משפיל את עצמו היה הגבתו בעיניהם וגופו הבריאה נתלבש נאות אבל היה לבוש בו בלבד מבלי אוצר מכובד על הבריות, וכל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות, במותנו כביכול ז"שلب. אמנים כאשר קבלו התורה עליהם שנקראת כלומר מישרצה ליהנות מד"ת ולחלל כבודה כדי להתעשר ולהרבות עוז, אז התאזור ונעשה כמו אзор על הלבוש.²

ויזהר אזהרה יתרה בכבוד עצמה ובכבוד חכמיה ובכבוד ספריה. הבריות כי לעליו נאמר "ובוזי יקלו" (שמואל א ב):

כבוד עצמה כיצד לעסוק בה תמיד בנפש שוקקה ויזהר אזהרה יתרה אי נמי אפשר כי רבי צדוק דבר בזמנים ההם כמו דורו של היל ועי' בכבוד עצמה שיהינה גופו נקי וידייו וגבדיו נקיים ומהיקום שלא יהיה ימא לה (ו' יוחנן הסנדLER ע"י ברכות כב א) או ר' יהושע הפטמי ועי' שם טנופת וכשיקרה בה יהיה באמונה במר� ובזהודע כל גופו ברכות כה א) וכיווץ, כי אז לא היהת מתחללת התורה בעיני הבריות ואבריו קודם הזכיר הי' ויביט אם הוא במקום המתנו. וריב לי עם בראותם אותם החכמים נשא סבל חוצב בהר סנדלי פחמי, וכיוון המתחסדים וקוראים הזמין רוחם בשוקים וברחוות מבלוי שיקפידו שכבוד התורה במקומו עומד ראוי להם שלא לשעותם עטרה ולא אם יש שם טנופת וכשהוא אומר אותו בישוב וכוונה רצiosa כד בזמננו זה שאם יראו חכם אחד נשא סבל כל רואיו לכבודו והבדילנו מן התועים יאמיר אותו לתוכו וניצל ננתנו ויהינה לו לאכול ובדג' לבוש אז טוב לו כי יתכבד בעיני הבריות. שראה כבשונו האש לפניו והוא כפותה עד השליך אותו לתוכו וניצל ננתנו ויהינה לו לאכול ובדג' לבוש אז טוב לו כי יתכבד בעיני הבריות. לו ממשלת גודלה ואיזו אש אוכלת עד השCKER ואיזו ממשלה וגודלה על דור זהה דבר ר' יוסי ואמר כל המכבד את התורה, אז גופו כתורת אמרת, וכן יעשה כשברך בצדור ויקשיב לשליה צבור כשורא שיעשם קורדים לחותך בהם אם זהה הוא מכובד את התורה, אז גופו בתורה, כמו שאמרו בספר הזוהר (עי' שמוט רו א) כי המכובן באotta היה מכובד על הבריות. וכל המחלל את התורה גופו מחולל על שעה ותהיינה איזינו פקחות וקשות ועינוי פתוחות מעלה לו כאלו הבריות, כלומר מי שירצה להיות חסיד שוטה ואפיו בזמן הזה קבלת מהר שני. וכמו שלא היה שם כי אם קול אחד כן רואי שיהיה שודע שאם יתעסק במלאה נבזה הוא מחלל תורתו אפי' שתהיינה כוונתו לשמים להיותו נהנה מגינו גופו יהיה מכובד על הבריות:

כבוד חכמיה כיצד שינהוג בהם כבוד גודל ומורא כמורא שמיים שהרוי ואפשר עוד לומר כי גופו מכובד על הבריות מורהם מ"את ה' אלהיך תירא" (ואתחנן ו' ג' נתרבה שיראה אוטם שבעולם ואפי' בעלי חיים כי חוט של חסד משוך עליו ועם אבני השדה קראות פנוי אלהים רוצה לומר קריאות פנוי מלך ושותטו. בrichto וחתת השדה השלהמה לו, וכענין "וימוראכם וחתכם היה על כל כבוד ספרייה" כיצד צריך להנאות ספריו ווינחים וישכnumer במקום חיית הארץ" (כח ט ב) כי "ברצות ה' דרכאי איש גם אויביו ישלים אותו" הנברח שבביתו ויכסה אותם בטלית חשובה וכמו שעשווין תחבולות (משל ט ז) ואז"ל (בראשית בה ד א) אפי' הפרועשים, וכן מצינו אותם ועשין נסרים באoir להניח עליון אוכליון לשמר אוותם מן העכברים העופות שבאו לכבוד שמיים וכשהוא מטלטלם לא כל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות. ומון החתולים יעשה ג"כ לשרור כבוד שמיים וכשהוא מטלטלם לא כל המחלל את התורה גופו מחולל על הבריות אפילו בלילה עליון. אמנים יטטללים כאשר כלים כי אם דרך כבוד וצניעות מטלטל בגדים המלך כי דמות אלהים סר מעליון, אח"כ מצאתי קרוב לזה הפירוש בלבד בפני המלך, ולא יגע בהם כי אם בידים נקיות ודברים אלו מסורים אבות.

לلب, וירא אלהים יצא את כלם, עד כאן כתוב החסיד ז"ל בשמו של ואפשר עוד שאמր כל המכבד את התורה גופו יהיה מכובד יותר על הר"י ז' שושן ז'ל, ועוד הויסיף משלו לעניין לשון המשנה שרמז גופו כל הבריות המכובדות שבעולם, כי התורה היא מדברים שאין להם מכובד על הבריות, כי אין הפעלה הזאת כשר הפעולות אחר אשר שייעור, וכן המכובדה כבודו בלא שייעור, וכן המחללה אין שייעור לחולל נעשן, אבל זאת בעת עשוותה שכרה עם העושה אותה ופعلתו לפני, גופו שיחללו הש"ת, והוא גופו מכובד על כל הבריות אשר כבוד כי איזהו כבוד לאדם יותר מהיותו מכובד התורה עכ"ל. וככו. גופם מחולל:

ו^והリスト"ב"א ז"ל כתוב כל המכבד את התורה וכי סמך לדברי ר' צדוק ז"ל כתוב ואחשוב כי נסמכה משנת רבי יוסי הגלילי כאן אצל שאמר (שם מ"ה) אל תעשם עיטה להתגדל בהם כנגד השרה, וגם לא כל המכבד את התורה, לבאר כי בעבור שאמר רבי צדוק שלא יעשם קורדים לחותך בהם שירצה להזדהה בכם, השיב ר' יוסי כי לעפעמים ראיוי להשתמש בכם מבני אדם שאינם הגוינו ורעה וגורמים זהה שישנו התורה לפי שבחיות הת"ח מחול בקרוב העמים כעבד או חמור ונושא אותם עמי הארץ, וכן שאז"ל (סנהדרין ב ב) תלמיד חכם דומה תחלה סבל הנה הוא מחלל את התורה. וככלו אמר כל המכבד את התורה לקיתונו של זובוכי אכלושתעה עמו נדמה לו חרلس הנשבר, והו גורם צריך שיהינה גופו מכובד על הבריות גופו ובדגיו וידייו גופו לעצמו ותורתו ובעבור מותנתם ישנאה רבבה:

¹ כל מאמר זה הוא מספר מדרש שמואל על מסכת אבות.

² ועל דרך הרמז ז"ל דתנית התאזור עולה בגימטריא תרי"ג, והיא התורה מלואה עולה בגימטריא תרי"ג, פענה רזא (ויקחלה).

שיש בה תרי"ג מכות. גם תיבת 'חכמה' שהיא מרמזות על התורה כדכתיב